ΑΠΟΨΕΙΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΚΑΙ ΑΝΤΙΤΙΘΕΜΕΝΩΝ

Ἐρωτηματικά γιά τίς ἐξελίξεις

● Συνέχεια ἀπό τή σελίδα 1

γιά τήν ἐπιστροφή τῆς χώρας στήν ὁμαλότητα.

Στήν περίπτωση τοῦ ΟΧΙ

Οἱ προβλέψεις, πάντως, γιά τίς ἀμέσως μετά τό δημοψήφισμα πιθανές ἐξελίξεις, ἄν ἐπικρατήση ἡ ἀρνητική ψῆφος, εἶναι ἀσαφεῖς, διότι: οὔτε ἡ κυβέρνηση ἔχει ξεκαθαρίσει ἀπολύτως τή θέση της οὔτε οἱ ἀντιτιθέμενες στό Ψήφισμα πολιτικές δυνάμεις ἀποκαλύπτουν τί ἀκριβῶς θά ἐπιδιώξουν.

Γιά τήν περίπτωση ἀντιθέτως τοῦ «ναί», ὑπάρχει ἡ ἀπό καιροῦ φημολογία (προερχομένη ὁπωσδήποτε ἀπό φιλοκυβερνητικές πλευρές) πού ὁμιλεῖ γιά διάφορες ἐπικείμενες πρωτοβουλίες.

(Οἱ ἀντιτιθέμενοι, πάντως, στό ψήφισμα ἀντιμετωπίζουν τίς φημολογίες αὐτές ἄλλοι μέ σκεπτικισμό καί πολλοί μέ πλήρη δυσπιστία — τίς τοποθετοῦν στά πλαίσια τῆς κυβερνητικῆς ἐκστρατείας νά πεισθῆ ὁ λαός νά ψηφίση «ναί»).

Οἱ φῆμες, πάντως, αὐτές, περί ἐπικειμένων πρωτοβουλιῶν καί ἐξελίξεων μετά τό δημοψήφισμα, ἀναφέρουν τά ἑξῆς:

● Λέγεται, κατ' ἀρχήν, ὅτι θά ἱδρυθῆ κόμμα πού «θά ἀποτελῆ προέκτασιν τῆς ἰδεολογίας τῆς ἐπαναστάσεως». Κάτι τέτοιο, ὅπως εἶναι γνωστό, ἐμφανίζονται ἤδη νά ἐπιδιώκουν διάφορες φιλοκυβερνητικές ὀργανώσεις (ὅπως τό ΕΠΟΚ καί ἡ «Ἑλληνική Λέσχη») χωρίς πάντως μέχρι στιγμῆς τουλάχιστον νά μετέχουν σ' αὐτές πρόσωπα ἀμέσως συνδεόμενα μέ τήν 21η Ἀπριλίου 1967.

(Σχετικά μέ τή φημολογία αὐτή σημειώνεται ὅτι κατά τή συνεδρίαση τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου τῆς 15ης Ἰουλίου 1973, ὁ κ. Γ. Παπαδόπουλος εἶπε καί τά ἑξῆς: «Ἡ κυβέρνησις, ἡ ὁποία θά εἶναι μετά τό δημοψήφισμα, δέν θά ἔχη τήν ἀναφοράν της εἰς ὅλην τήν ἔκτασιν τοῦ λαοῦ. Ἀντιθέτως ἐκτιμᾶται, ὅτι εἰς τήν πρώτην Βουλήν θά ὑπάρχη ἕν κόμμα, τό ὁποῖον θά ἀποτελῆ, κατά τάς ἀρχάς του, προέκτασιν τῆς ἰδεολογίας τῆς ἐπαναστάσεως»).

● Λέγεται, ἐπίσης, ὅτι ὡρισμένοι τουλάχιστον ἀπό τούς σημερινούς ὑπουργούς, τούς προερχομένους ἀπό τάς Ἐνόπλους Δυνάμεις, προτίθενται νά πολιτευθοῦν προκειμένου νά ἐκλεγοῦν βουλευταί.

(Κατά τή συνεδρίαση τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου τῆς 8ης Ἰουνίου 1973, ὁ κ. Γ. Παπαδόπουλος, σέ παρατήρηση τοῦ ὑφυπουργοῦ κ. Ἀσλανίδη γιά ὡρισμένες πλευρές τοῦ νέου πολιτεύματος, εἶπε τά ἑξῆς: «Νά τό τροποποιήση ἡ Βουλή κατά τήν ἀναθεώρησιν κ. κ. Ἀσλανίδη. Ἐλπίζω νά εἶσθε βουλευτής»).

● Ὑπάρχουν, τέλος, οἱ διάφορες φῆμες γιά τό ἐνδεχόμενο νά διορισθῆ μετά τό δημοψήφισμα νέος πρωθυπουργός. (Ὑπενθυμίζεται ὅτι: γιά τή θέση τοῦ πρωθυπουργοῦ μετά τό δημοψήφισμα ἔχουν ἀναφερθῆ τά ὀνόματα τοῦ ἀντιπροέδρου τῆς σημερινῆς κυβερνήσεως κ. Ν. Μακαρέζου καί τοῦ κ. Σπ. Μαρκεζίνη).

(Κατά τή συνεδρίαση τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου τῆς 15ης Ἰουνίου 1973, ὁ κ. Γ. Παπαδόπουλος, ἀπαντῶν σέ παρατήρηση τοῦ ὑπουργοῦ Οἰκονομικῶν κ. Ι. Κούλη, ἄν θά ἔπρεπε νά δοίζεται σαφῶς στό Ψήφισμα ἄν θά ὑπάρξη ἤ ὄχι ἄλλος πρωθυπουργός μετά τό δημοψήφισμα, ἔδωσε τήν ἑξῆς ἀπάντηση: «Εἶναι θέμα ἐλαστικότητος, διά νά ὑπάρξη εὐχέρεια κινήσεως. Εἶναι ὁ χῶρος τόσον ἀσαφής, ὥστε θά πρέπει νά ὑπάρξη αὐτή ἡ δυνατότης».

Κατά τή διάρκεια τῆς ἰδίας συνεδριάσεως τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου διημείφθησαν καί τά ἑξῆς:

«Μ. ΜΠΑΛΟΠΟΥΛΟΣ (Ὑφ. Ἐθνικῆς Οἰκονομίας): Ὅσον ἀφορᾶ εἰς τό θέμα τῆς μεταβατικῆς περιόδου, θά ἔχετε δικαίωμα νά διορίσετε ἕνα πρωθυπουργόν. Θά ἔχη δικαίωμα αὐτός νά κατέβη εἰς τάς ἐκλογάς, ὡς ἀρχηγός κόμματος; Θά εἶναι δηλαδή εἰς πλεονεκτικήν θέσιν ἔναντι τῶν ἄλλων;

»ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Μάλιστα. Ὁ πρωθυπουργός πάντοτε ἔχει αὐτό τό δικαίωμα»].

«Παραμένομεν ἀδελφοί...»

Ὁ ἀντιπρόεδρος τῆς κυβερνήσεως κ. Στυλ. Παττακός κατά τήν διάρκεια τῆς χθεσινῆς του ὁμιλίας στά Χανιά ὑπεγράμμισε μέ ἔμφαση ὅτι «παραμένει ἀδελφός μέ τόν Γεώργιον Παπαδόπουλον» καί ὅτι «οὐδείς δύναται νά τούς χωρίση». Ἐπί λέξει ὁ κ. Παττακός εἶπε:

«Παραμένομεν μέ τόν Γεώργιον Παπαδόπουλον ἀδελφοί. Καί ὅπως γνωρίζετε, ὅπου ὑπάρχει ὁ Πρόεδρος ὑπάρχει καί ὁ Παττακός. Τοῦτο οὐδείς θά δυνηθῆ ποτέ νά τό ἀμφισβητήση, ὅπως οὐδείς θά δυνηθῆ ποτέ νά καταργήση τήν ἑνότητα τῶν δύο μας».

Θά προπαρασκευάσω τίς δημοτικές ἐκλογές

Τήν προσοχή, ἐξ ἄλλου, τῶν πολιτικῶν παρατηρητῶν προκάλεσε χθεσινοβραδυνή δήλωση τοῦ κ. Παττακοῦ, μετά τήν περιοδεία του στήν Κρήτη καί Πελοπόννησο, ὅτι θά προπαρασκευάση ὁ ἴδιος τίς δημοτικές ἐκλογές, πού θά εἰσηγηθῆ νά διεξαχθοῦν «τήν πρώτην Κυριακήν μετά τήν 21ην Ἀπριλίου τοῦ 1974».

Συγκεκριμένα, ὁ κ. ἀντιπρόεδρος εἶπε:

«Εὑρίσκομαι σήμερον εἰς τήν εὐχάριστον θέσιν νά ἀνακοινώσω πρός ὅλον τόν ἑλληνικόν λαό ὅτι θά εἰσηγηθῶ εἰς τό ὑπουργικόν συμβούλιον τήν διεξαγωγήν τῶν δημοτικῶν καί κοινοτικῶν ἐκλογῶν τήν 1ην Κυριακήν μετά τήν 21ην Ἀπριλίου τοῦ 1974. Ὡς ὑπουργός τῶν Ἐσωτερικῶν θά προσπαθήσω νά ὁλοκληρωθοῦν αἱ ἀπαιτούμεναι τεχνικαί διαδικασίαι, ἐγκαίρως, ὥστε νά καταστῆ δυνατή ἡ διεξαγωγή τῶν ἐκλογῶν διά τήν ἀνάδειξιν τῶν ἀρχόντων τῆς τοπικῆς αὐτοδιοικήσεως τήν προαναφερθεῖσαν ἡμερομηνίαν. Εἰς τήν δήλωσιν αὐτήν προβαίνω, ἀφ' ἑνός ἵνα διαλύσω τά νέφη, τά ὁποῖα δημιουργοῦν αἱ δυνάμεις τοῦ σκότους καί ἀφ' ἑτέρου ἵνα σπεύσουν, οἱ στερούμενοι ἐκλογικοῦ βιβλιαρίου νά ἐφοδιασθοῦν ἐγκαίρως τοῦτο, ἄλλως θά εὑρεθοῦν καί πάλιν ἐκτός τῆς κάλπης, διαμαρτυρόμενοι ἀδίκως καί ἀσκόπως».

Οἱ φράσεις αὐτές τοῦ κ. Παττακοῦ ἑρμηνεύονται σάν ἔμμεση δήλωσή του ὅτι θά παραμείνη στήν κυβέρνηση καί μετά τό Δημοψήφισμα. Ἄλλοι παρατηρηταί σημειώνουν ὅτι ὁ ὑπαινιγμός αὐτός τοῦ κ. α' ἀντιπροέδρου, προκαλεῖ καί πάλι ἐρωτηματικά σχετικά μέ τό θέμα τῆς ἀποχωρήσεως ἤ ὄχι τῶν στρατιωτικῶν ἀπό τήν κυβέρνηση. Κατά τήν σχετική φημολογία — ἡ ὁποία πάντως ἔχει διαψευσθῆ ἐπισήμως — ἡ ἀποχώρηση τῶν στρατιωτικῶν θεωρεῖται βεβαία, προκειμένου τό ὑπουργικό συμβούλιο νά συγκροτηθῆ κατά πλειοψηφία ἀπό πολιτικά καί ἄλλα πρόσωπα.

«Ἐδοκιμάσθη καί ἐπέτυχεν...»

Ἐξ ἄλλου ὁ κ. Παττακός μιλώντας στήν πλατεία τῆς δημοτικῆς ἀγορᾶς τῶν Χανίων εἶπε μεταξύ ἄλλων καί τά ἑξῆς:

«Ὁ Γεώργιος Παπαδόπουλος εἶναι ὁ μόνος ὑποψήφιος Πρόεδρος, διότι ἐδοκιμάσθη καί ἐπέτυχεν. Ἐάν ὑπῆρχε καί ἄλλος ὑποψήφιος θά διεσπᾶτο ἡ δύναμις τοῦ Ἔθνους εἰς ἀκατάλληλον στιγμήν. Ὅσον ἀφορᾶ τόν χρόνον τῆς θητείας τοῦ Προέδρου, δέν εἶναι μεγάλος, ὅπως ἰσχυρίζονται ἐλάχιστοι καλοθεληταί, ἀλλά κανονικός, ἐλάβομεν δέ τήν ἀπόφασιν αὐτήν ἀφοῦ ἐμελετήσαμεν ὅλα τά στοιχεῖα ἀνεπηρέαστοι ἀπό πάσης πλευρᾶς».

Ἡ συνέντευξη τοῦ κ. Σπ. Μαρκεζίνη

Τίς ἀπόψεις του γιά τό δημοψήφισμα ὁ κ. Σπ. Μαρκεζίνης ἀνέπτυξε μέ συνέντευξη, τήν ὁποία παρεχώρησε στόν ἀνταποκριτή τοῦ Γιουνάϊτεντ Πρές κ. Ι. Ρῆγο τό περασμένο Σάββατο. Ἡ συνέντευξη ἔχει ὡς ἑξῆς:

Ποία ἡ γνώμη σας διά τό ψήφισμα;

Τό ψήφισμα εἶναι ἰδιότυπον. Συνδυάζει τρία διαφορετικά θέματα: α) Τήν κατάργησιν τῆς Βασιλευομένης Δημοκρατίας, β) Τήν θεμελιακήν ρύθμισιν τοῦ νέου πολιτεύματος καί γ) Τήν ἐκλογήν τοῦ Προέδρου καί τοῦ Ἀντιπροέδρου.

Ἡ ἰδιοτυπία ἀφορᾶ καί κάθε ἕν ἐκ τῶν τριῶν θεμάτων. Ἡ κατάργησις λ.χ. τῆς Βασιλευομένης Δημοκρατίας θεωρεῖται δεδομένη καί ὁ Λαός καλεῖται ἁπλῶς νά ἐπικυρώση τό γεγονός. Ἡ διατύπωσις τῆς ἐπικυρώσεως δέν ἀποτελεῖ πρωτοτυπίαν. Διότι καί τό 1924 ἡ ἐπικρατήσασα τότε εἰς τήν Δ' Ἐθνοσυνέλευσιν ἀκραία μερίς τοῦ Α. Παπαναστασίου ὑποστηριζομένη ὑπό τοῦ Παγκάλου, Κονδύλη, Χατζηκυριάκου κ.ἄ. τήν αὐτήν διαδικασίαν ἠκολούθησεν. Μέ τήν διαφοράν ὅμως, ὅτι ἐνδεχομένη τότε ἀρνητική ἀπάντησις — ἄλλο ἄν τό πρᾶγμα εἶχε θεωρητικήν ἁπλῶς ἀξίαν — θά ἐσήμαινε παραμονήν τῆς βασιλείας. Σήμερα τοιαύτη διάζευξις δδέν ὑπάρχει. Ἐνδεχόμενον «ὄχι» θά ὡδηγεῖ εἰς ἄγνωστα. Ἐκεῖ ἔγκειται ἡ ἰδιοτυπία διότι κατά τά ἄλλα καί τό δίχρωμον ψηφοδέλτιον ἦτο ἐφεύρεσις τῆς τότε ἐποχῆς.

Ἡ ἰδιοτυπία τοῦ δευτέρου θέματος εἶναι ὅτι ὁ πολίτης ἀποδέχεται ὄχι ἁπλῶς τήν μεταβολήν τοῦ πολιτεύματος, ἀλλά καί θεμελιώδεις διατάξεις τῆς μορφῆς του. Καί ἡ παρεχομένη ἀναθεωρητική ἁρμοδιότης εἰς τήν μέλλουσαν Βουλήν εἶναι εἰς ὅλην της τήν διαδικασίαν ὑπερβαλλόντως περιοριστική.

Ἡ ἄλλη ἰδιοτυπία ἀφορᾶ τήν ἐκλογήν τοῦ Προέδρου καί Ἀντιπροέδρου. Διότι δέν ἔχει δικαίωμα ὁ ἐκλογεύς παρά νά ἐκλέξη τούς προτεινομένους ὑποψηφίους. Ἐνῶ ἐκλογή σημαίνει εὐχέρειαν ἐπιλογῆς μεταξύ ἑνός ἤ πλειόνων προσώπων.

Ποτέ δέν συμφωνεῖτε μέ τό ψήφισμα;

Ἡ κυριολεξία εἶναι ὅτι δέν συμφωνῶ μέ τήν συγχώνευσιν τῶν τριῶν ἐρωτημάτων. Εἶμαι ὑπέρ τῶν καθαρῶν λύσεων. Θά ἤθελα λοιπόν 3 ἐρωτήματα. Τό πρῶτον, διά τήν μορφήν τοῦ πολιτεύματος, ἔστω καί ὡς ἐπικυρωτικόν.

Τό δεύτερον, θά προετίμων νά μήν ὑπάρχη. Ἀπό τῶν πρώτων μεταπανεπιστημιακῶν μου χρόνων ὑπεστήριξα ὅτι καί ὅπου καί ἀποτελεῖ θεσμόν, τό δημοψήφισμα θά πρέπει νά ἀναφέρεται εἰς ἕν συγκεκριμένον θέμα, ὥστε νά εἶναι δυνατή ἡ ἀπάντησις δι' ἑνός ἁπλοῦ «ναί» ἤ «ὄχι». Ἐξ ἄλλου ὡς πρός τό πολίτευμα, αὐτό εἶναι ἔργον συντακτικῆς συνελεύσεως. Ἡ ἔστω εὐρυτάτης ἀναθεωρητικῆς Βουλῆς, θεωρουμένης θεμελιώδους διατάξεως μόνον τῆς μορφῆς τοῦ πολιτεύματος. Φυσικά δέν εἶμαι ὁ μόνος ὁ ὁποῖος ὑποστηρίζω ὅλα αὐτά, ἀλλά οὔτε καί ἀποδίδω σήμερον ἰδιαιτέραν σημασίαν, διότι τήν συζήτησιν θεωρῶ καθαρῶς θεωρητική. Ἡ ἱστορική πεῖρα ἀποδεικνύει ὅτι τά πολιτεύματα δέν τά στηρίζουν τά Συντάγματα, ἀλλά ἡ δύναμις ἐκφραζομένη διά πολλῶν τρόπων. Ἀπό τῆς θελήσεως τοῦ Λαοῦ, τῆς ἀδιαφορίας του, μέχρι τῆς ὠμῆς ἰσχύος. Ἁπλῶς πιστεύω ὡς πολιτικός, ὅτι ὅσον τά Συντάγματα εἶναι ὀλιγώτερον αὐστηρά, τόσον ἐξασφαλίζουν ὁμαλωτέρας ἐξελίξεις.

Τέλος, ὡς πρός τό τρίτον, θά ἤθελα νά ὑπάρχη δυνατότης τῆς ἐκλογῆς. Ἄν δέ οὐδείς εἶχε τά τυπικά προσόντα τοῦ ὑποψηφίου ἤ δέν ἐνεφανίζετο, τότε ἡ ἐκλογή θά ἦτο περιττή, ὡς νομίζω συμβαίνει εἰς τήν Ἀγγλίαν προκειμένου περί βουλευτοῦ.

Τί ἐννοεῖται λέγων ὅτι ἡ συζήτησις εἶναι θεωρητική. Αὐτό σημαίνει ὅτι ἀμφισβητεῖτε τήν σταθερότητα οἱουδήποτε Συντάγματος.

Ἀσφαλῶς. Τουλάχιστον εἰς τήν ἐποχήν μας. Διασκεδάζω ὅταν ἐνθυμοῦμαι τί συνέβη μέ τό Σύνταγμα τοῦ 1968. Διεμορφώθησαν τότε 3 κατηγορίαι πολιτῶν. Οἱ ὑποστηρικταί τοῦ Συντάγματος. Οἱ σφόδρα ἀντιτιθέμενοι, καί οἱ διακηρύσσοντες τό ἀνεφάρμοστόν του. (Εἰς τούς τελευταίους ἀνῆκον καί ἐγώ).

Γνωρίζετε τί ἐπηκολούθησεν. Οἱ ὑποστηρικταί του τό κατήγγειλαν. Τουλάχιστον εἰς τήν βασικήν του μορφήν. Οἱ κατακριταί του ὑποστηρίζουν τώρα τήν ἐφαρμογήν του. Καί μοῦ φαίνεται ὅτι ἐδικαιώθησαν ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι διεκήρυξαν τό ἀνεφάρμοστόν του, ἄλλο ζήτημα ἄν ἐχρειάσθη πρός τοῦτο νά παρέλθη πενταετία. Διά νά καταλήξωμεν ἐκεῖ ὅπου ἔπρεπε νά ἀρχίσωμεν.

Δηλαδή νομίζετε ὅτι καί τό παρόν ψήφισμα εἶναι ἀνεφάρμοστον;

Πολύ φοβοῦμαι ὅτι εἰς πολλά τουλάχιστον σημεῖα τοῦτο θά ἀποδείξη ἡ πρᾶξις.

Πρέπει νά ἀντιληφθῆτε ὅτι μέ τά ὅσα ἐν προκειμένω ὑποστηρίζω δέν κάμνω πολιτικήν. Ἁπλῶς ἐκφράζω προσωπικάς μου ἀπόψεις ὡς κατάσταλαγμα πολιτικῆς ἐμπειρίας καί ἱστορικῆς γνώσεως. Ἔχω δηλαδή πεισθῆ — αὐτό τό λάθος τό ἔκανα καί ἐγώ συχνά εἰς τό παρελθόν — ὅτι ὅσον κανείς δογματίζει, τόσον σφάλλει. Καί ὅσον ἀμφιβάλλει τόσον ἔχει δίκαιον. Καί ὅταν ἀποφασίζη, ἀποφασίζει διά σήμερον καί αὔριον. Πολύ δέ πλανᾶται ὅτι ἠμπορεῖ νά ἐλέγξη καί τήν μεθαύριον!

Δυνατόν νά κάμνω λάθος. Ἄν τό ἀπέκλεια θά ἐδογμάτιζα, ἀλλά δέν δογματίζω.

Σεῖς τί θά πράξετε;

Ὅ,τι δύναμαι.

Τί ἐννοεῖτε;

Μά σᾶς ἐξήγησα, θά ἐπιθύμουν νά ἀπαντήσω χωριστά εἰς τά τρία ἐρωτήματα. Ἄν καί τό πρῶτον οὐσιαστικῶς δέν εἶναι ἐρώτημα. Τό δημοψήφισμα θά ἀποτελέση τήν ληξιαρχικήν πρᾶξιν τῆς καταργήσεως τῆς Βασιλείας ἡ ὁποία οὐσιαστικῶς ἐτέθη ἐν ἀμφισβητήσει ἀπό τοῦ διχασμοῦ τοῦ 1915, διότι ἐξέφραζε μίαν μερίδα τοῦ Λαοῦ, ἐνῶ οἱ Βασιλεῖς ἀνήκουν εἰς τό Ἔθνος. Ἀπό τοῦ 1922 ἐκλονίσθη καί ἡ ποσοτική της δύναμις. Διότι φυσικά ὁλόκληρος ὁ ἀριθμός τῶν νέων ψηφοφόρων, ἀνεξαρτήτως ἐάν δικαίως ἤ ἀδίκως, ἦτο ἀντιβασιλικός. Ἀλλά περί ὅλων αὐτῶν ἀσχολοῦμαι εἰς τήν νέαν σειράν τῆς Ἱστορίας μου. Εἰς τήν παροῦσαν συνέντευξιν, κατά τήν γνώμην μου, εἶναι ἀρκετόν νά ἐπικαλεσθῶ τρία γεγονότα. Τά συμβάντα τοῦ Ἰουλίου τοῦ 1965. Τήν ἀναγνώρισιν τῆς Ἐπαναστατικῆς Κυβερνήσεως τήν 21ην Ἀπριλίου, καί τήν ἀποτυχοῦσαν ἀντεπανάστασιν τῆς 13ης Δεκεμβρίου. Ὅ,τι συνέβαινεν ἔκτοτε ἦτο κατάστασις νέθος.

Ὡς πρός τό δεύτερον, ἀπήντησα ἤδη ὅτι στοιχειώδους μορφώσεως ἄνθρωπος δυσκόλως ἀπαντᾶ «ναί» ἤ «ὄχι» διά θεμελιώδεις διατάξεις τοῦ πολιτεύματος.

Ὡς πρός τό τρίτον θά ἤθελα λ.χ. νά δύναμαι νά προτείνω τόν ἑαυτόν μου!

Δηλαδή, ἄν ἐπετρέπετο θά ἦσθε ὑποψήφιος;

Ἀσφαλῶς ὄχι. Διότι τά ἐνισχυμένα δικαιώματα τοῦ Προέδρου ὄχι κἄν τά προβλεπόμενα ὑπό τοῦ Σχεδίου Ψηφίσματος ἀλλά ἀκόμη καί τοῦ Ἀμερικανικοῦ ἤ Ντεγκωλικοῦ Τύπου, θά ἦσαν διά τόν χαρακτῆρα μου πολλά.

Ὁ τύπος πάλιν τοῦ Προέδρου τῆς Γ' Γαλλικῆς Δημοκρατίας, τόν ὁποῖον ἐν τούτοις προσηρμοσμένον πρός τήν σημερινήν πραγματικότητα θά προετίμων πάλιν προσωπικῶς δέν θά μοῦ ἐπήγαινε, διότι αἱ προβλεπόμεναι ἁρμοδιότητες θά ἦσαν πολύ ὀλίγαι. Θά ἠμποροῦσα ἐν τούτοις νά εὕρω πολλούς Ἕλληνας διά τοιαύτην προεδρίαν καί κακῶς ὑπεστηρίχθη τό ἀντίθετον.

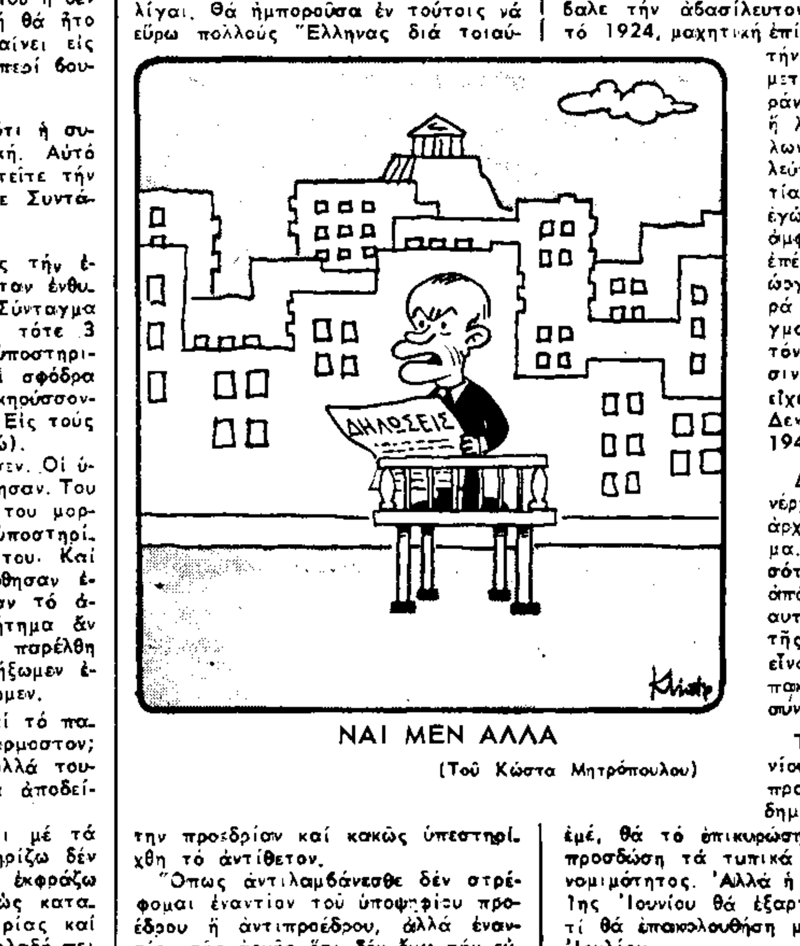

ΝΑΙ ΜΕΝ ΑΛΛΑ
(Τοῦ Κώστα Μητρόπουλου)

Ὅπως ἀντιλαμβάνεσθε δέν στρέφομαι ἐναντίον τοῦ ὑποψηφίου προέδρου ἤ ἀντιπροέδρου, ἀλλά ἐναντίον τῆς ἀρχῆς ὅτι δέν ἔχω τήν εὐχέρειαν νά ἐκλέξω.

Συνεπῶς τί θά ψηφίσετε;

Θά ψηφίσω «ναί», μέ ὅσας ἐπιφυλάξεις ἐξέθεσα, αἱ ὁποῖαι φυσικά δέν γράφονται εἰς τό ψηφοδέλτιον διότι θά ἦτο ἄκυρον, ἐνῶ ἐκτίθενται δημοσίᾳ διά νά γνωρίζη κάθε εἷς τί ὑποστηρίζει ὁ ἄλλος.

Μά αἱ ἐπιφυλάξεις σας εἶναι τόσον σοβαραί ὥστε τό «ναί» φαίνεται παράδοξον.

Δέν συμφωνῶ. Ἀλλά ἐφ' ὅσον γεννᾶται ἀπορία ὀφείλω ἐξήγησιν. Τό «ναί» δέν ἀφορᾶ εἰς τό ψήφισμα ἀλλ' εἰς τήν συνέχειάν του. Θέλομεν ἤ δέν θέλομεν ἀρχίζει νέα διαδικασία. Οὐδείς δύναται νά προεξοφλήση τί θά συμβῆ. Καί συνεπῶς καί τίποτε νά ἀποκλείση. Εἶπα κάποτε ὅτι ἡ ἐπανάστασις θά κριθῆ ἀπό τήν ἔξοδόν της. Τό ἐπαναλαμβάνω καί τώρα μέ ἄλλον τρόπον. Ἡ 1η Ἰουνίου θά κριθῆ ἀπό τήν συνέχειαν τῆς 30ῆς Ἰουλίου.

Προβλέπεται εὔκολον τήν ἐξέλιξιν;

Ἀντιθέτως, δύσκολον εἰς ὅλους τούς τομεῖς. Αὐτή καθ' ἑαυτή ἡ πολιτικοποίησις τῆς χώρας θά χρειασθῆ ρεαλισμόν, γνῶσιν καί ρωμαλεότητα ἀποφάσεων.

Ἐπί πλέον τά διεθνῆ ἀμέσως ἐνδιαφέροντα τήν Ἑλλάδα προβλήματα, τά οἰκονομικά καί κοινωνικά θά πληθύνωνται κατά γεωμετρικήν πρόοδον.

Κάθε ἀρνητική πρᾶξις θά δυσχεραίνη τήν ἐξέλιξιν. Κάθε θετική ἠμπορεῖ νά ἀποβῆ δημιουργική, καί χάριν αὐτοῦ τοῦ «ἠμπορεῖ», ἐγώ ψηφίζω «ναί».

Ποῖον προβλέπετε τό ἀποτέλεσμα τοῦ δημοψηφίσματος;

Ὅπως ὅλων ὅσα διεξήχθησαν εἰς τήν Ἑλλάδα.

Μά ἠμφεσβητήθη ἡ γνησιότης των;

«Σύ εἶπας».

Ἐπιτρέψατέ μου νά σᾶς εἴπω ὅτι ἡ ἀπάντησίς σας εἶναι κάπως τολμηρά.

Ὑποθέτω ὅτι ἀναφέρεσθε εἰς τό δημοψήφισμα τοῦ 1924. Ἀλλά ὅπως σᾶς εἶπα εἰς τήν ἀρχήν, δέν πρόκειται εἰς τήν παροῦσαν συνέντευξιν νά εἰσέλθω εἰς ἀνάλυσιν θεμάτων πού ἀφοροῦν τήν ἱστορίαν. Πάντως δέν πιστεύω βεβαίως νά ἀμφισβητῆ κανείς ὅτι ἄν μαχητική μειοψηφία ἐπέβαλε τήν ἀβασίλευτον δημοκρατίαν τό 1924, μαχητική ἐπίσης μειοψηφία τήν ἀνέτρεψεν, ἐκμεταλλευθεῖσα σειράν συμπτώσεων ἤ λαθῶν τῶν φίλων τῆς ἀβασιλεύτου δημοκρατίας. Ἀκόμη — ἐγώ τουλάχιστον ἀμφιβάλλω ἄν θά ἐπέστρεφεν ὁ Γεώργιος Β', παρά τήν ὑποδειγματικήν κατά τόν πόλεμον στάσιν του, ἄν δέν εἶχε προηγηθῆ ὁ Δεκέμβριος τοῦ 1944.

Δι' αὐτό ἐπανέρχομαι εἰς τό ἀρχικόν ἐπιχείρημα. Ὅτι περισσότερον σημαῖνον ἀπό αὐτό καθ' ἑαυτό τό γεγονός τῆς μεταβολῆς, εἶναι τό τί θά ἐπακολουθήση ἐν συνεχείᾳ.

Τήν 1ην Ἰουνίου συνέβη ἕν πραξικόπημα. Τό δημοψήφισμα κατ' ἐμέ, θά τό ἐπικυρώση καί θά τοῦ προσδώση τά τυπικά στοιχεῖα τῆς νομιμότητος. Ἀλλά ἡ ἐπιτυχία τῆς 1ης Ἰουνίου θά ἐξαρτηθῆ ἀπό τοῦ τί θά ἐπακολουθήση μετά τήν 30ήν Ἰουλίου.

Σεῖς τί φρονεῖτε ὅτι πρέπει νά ἀκολουθήση;

Αὐτό εἶναι μεγάλο θέμα, καί χρειάζεται εὐρυτέραν ἀνάπτυξιν. Ἐγώ δέ προσωπικῶς ἐπειδή διεκήρυξα ὅτι παρά τό πάθος μέ τό ὁποῖον ἀσχολοῦμαι μέ τάς ἱστορικάς μου μελέτας, παραμένω κατά πρῶτον λόγον πολιτικός, δέν ἀποκλείω νά πρέπει νά ἐκθέσω ἐν καιρῷ τάς ἀπόψεις μου. Τοσούτῳ μᾶλλον διότι παρά τό διαγραφόμενον δύσκολον μέλλον διά τήν πατρίδα, ὡς ἐτόνισα προηγουμένως, νομίζω ὅτι μέ φαντασίαν, μέ τόλμην, μέ ἐπίθεσιν καί οὐδέποτε μέ ἄμυναν, εἶναι δυνατόν νά ἀντιμετωπισθῆ ἡ κατάστασις ἐπιτυχῶς. Ἀλλά πρό παντός μέ μικράν μνήμην τοῦ παρελθόντος καί πολλήν ἐνόρασιν τοῦ μέλλοντος.

Εἶναι ἡ περίπτωσις καθ' ἥν ἡ Ἐπανάστασις τῆς 21ης Ἀπριλίου θά ἔχη δικαιωθῆ ἱστορικῶς, ὅπως συνέβη μέ τήν Ἐπανάστασιν τοῦ 1909. Καί ὁμολογῶ ὅτι αἰσιοδοξῶ. Καί θέλω νά τό ἐλπίζω.

Σεῖς θά πολιτευθῆτε εἰς τας προσεχεῖς ἐκλογάς;

Ἀπό τήν πορείαν πού θά ἀκολουθήσουν οἱ ἔχοντες τήν ἐξουσίαν προεξοφλῶ ὅτι οἱ περισσότεροι θά δεχθοῦν νά πολιτευθοῦν ἐντός τοῦ πλαισίου τῆς νέας πραγματικότητος. Τό 1924 ὁ Μεταξᾶς, ἀναγνωρίσας τήν πραγματικότητα καί ἀποφασίσας νά πολιτευθῆ ἐντός τοῦ νέου πλαισίου, ἀπετέλει τότε τήν ἐξαίρεσιν. Τό 1973 θά ἀπετέλει, κατά τήν γνώμην μου, τόν κανόνα. Ὡς πρός δέ τήν κυβερνητικήν πορείαν κυρίως ἀναφέρομαι εἰς τήν διεξαγωγήν ἀναμφισβητήτως γνησίων καί ἐλευθέρων βουλευτικῶν ἐκλογῶν, διότι κατ' ἐμέ τουλάχιστον, οὐδόλως ἐνδιαφέρει τό Συνταγματικόν Δικαστήριον ἤ, κατά τό παρόν στάδιον, αἱ δημοτικαί ἐκλογαί.

Ἐάν ὅμως ἐπιτύχουν συντριπτικήν πλειοψηφίαν εἰς τό δημοψήφισμα, δέν θά εἶναι ἀδέσμευτοι νά κάνουν ὅ,τι θέλουν;

Σᾶς ἀπαντῶ ἀδιστάκτως, ὄχι

Πρῶτον, διότι τότε κατ' ἐμέ, ἀρχίζουν τά προβλήματα διά τούς κυβερνῶντας. Καί τούς θεωρῶ ἱκανούς νά τό ἀντιληφθοῦν. Διότι αἱ πολλαί ὑφιστάμεναι ἐκκρεμότητες κατά τήν διαρρεύσασαν ἑξαετίαν ἦσαν ἐν τούτοις μία κάποια λύσις, ὅπως θά ἔλεγε ὁ Καβάφης.

Δεύτερον, διότι καί αἱ ἰσχυρότεραι πλειοψηφίαι καί αἱ καθ' ὅλα γνήσιαι δέν ἀρκοῦν νά ἐξασφαλίσουν ἕν ἀνέφελον μέλλον. Δέν χρειάζεται ἄλλο παράδειγμα παρά τό τί συμβαίνει εἰς τάς Ἡνωμένας Πολιτείας.

Καί τρίτον, διότι ἐνθυμοῦμαι αὐτό πού εἶπεν ὁ Κλεμανσώ ὅταν ἀνέλαβε τήν ἡγεσίαν τοῦ ἀγῶνος κατά τήν κρισιμωτέραν στιγμήν τοῦ πολέμου. Δέν ἠρκέσθη τότε εἰς τήν παρασχεθεῖσαν ἐμπιστοσύνην τῆς Βουλῆς, ἀλλά προσέθεσε: «Εἴμεθα ὑπό τόν ἔλεγχόν σας. Τό ζήτημα ἐμπιστοσύνης θά εἶναι μονίμως τεθειμένον». Αὐτή ἦτο ἡ ἀπάντησις τοῦ ἡγέτου ὁ ὁποῖος ἐγνώριζε ὄχι μόνον πῶς νά κάμνη πόλεμον ἀλλά καί νά τόν κερδίζη.

Οἱ ἀντιτιθέμενοι

Εἰς μακράς δηλώσεις ἐν ὄψει τοῦ δημοψηφίσματος προέβη ὁ πρώην ὑπουργός τῆς Ε.Κ. κ. Πολ. Πολυχρονίδης, ὁ ὁποῖος τάσσεται ὑπέρ τοῦ «ὄχι» διότι, ὡς ἀναφέρει μεταξύ ἄλλων, «δεδομένα πολιτεύματα μόνον ὁ λαός ἔχει τό δικαίωμα νά ἐγκαθιστᾶ, διά νά εἶναι στερεωμένα εἰς τήν δύναμιν τῆς θελήσεώς του». Ἐπίσης ὁ κ. Πολυχρονίδης λέγει, ὅτι: «τό θέμα τοῦ βασιλέως, τεθέν ἀφ' ἑαυτοῦ κατά τό παρελθόν, μόνον ὁ λαός εἶναι ἀποκλειστικῶς ἁρμόδιος νά ἐπιλύση κατά τρόπον ἀπαρασάλευτον, ἀποφασίζων ὑπό ὁμαλάς συνθήκας καί ὑπό δημοκρατικήν κυβέρνησιν, δι' ἐλευθέρου καί ἀδιαβλήτου δημοψηφίσματος».

Καί ὁ κ. Πολυχρονίδης καταλήγει ὡς ἑξῆς: «Κατά τήν ὥραν αὐτήν, καθ' ἥν παίζεται ἡ τύχη τῆς ἀληθοῦς Δημοκρατίας, ἡ μεγάλη φιλελευθέρα Δημοκρατική παράταξις τῆς Χώρας, πού ἀποτελεῖ τήν συντριπτικήν πλειοψηφίαν τοῦ λαοῦ μας, στρέφει τήν σκέψιν της πρός τό ἱστορικόν Ἀκρωτήρι, ὅπου ἀναπαύεται ὁ Ἐθνάρχης καί δημιουργός τῆς σημερινῆς Ἑλλάδος, ὁ Ἐλευθέριος Βενιζέλος. Καί ἀκούει τήν φωνήν του, λέγουσαν: «Ἡμεῖς δέν ἐσυνηθίσαμεν νά κύπτωμεν τήν κεφαλήν!... Ἡ ἰδιότης αὐτή δεν εἶναι ἴδιον ἀνθρώπων... Εἶναι ἰδιότης πού ἀνήκει μόνον εἰς τούς βόας». Εἶναι ἡ εὐθαρσής ἀπάντησις πού ὁ Ἐλευθέριος Βενιζέλος ἔδωσεν εἰς μίαν ἀνάλογον καί μεγάλην ἱστορικήν στιγμήν τῆς Μεγαλονήσου μας.

»Οἱ λόγοι οὗτοι τοῦ Ἐλευθερίου Βενιζέλου, δι' ἡμᾶς ἰδιαιτέρως τούς Κρῆτες, πού ζῶντα τόν ἐπιστεύσαμεν ὡς Θρησκείαν, νῦν δέ πού ἀπαρεγκλίτως ἀκολουθοῦμεν τάς ἱεράς παρακαταθήκας του, εὑρίσκουν βαθεῖαν ἀπήχησιν εἰς τάς ψυχάς μας. Καί ἡ ἀθάνατος αὐτή φωνή τοῦ Ἐθνάρχου, πού κατευθύνει καί τήν παροῦσαν διακήρυξίν μου, ἄς γίνη τό σύνθημά μας κατά τό ἐπικείμενον δημοψήφισμα».

● Ὑπέρ τοῦ «Ὄχι» ἐτάχθη μέ δηλώσεις του καί ὁ πρώην ὑπουργός κ. Χρ. Τούντας ὁ ὁποῖος ἀφοῦ λέγει ὅτι «ἐπίμονο ἀπό μακροῦ ὑπῆρχε τό αἴτημα τῆς χώρας μας γιά τήν ἀπαλλαγή της ἀπό τήν ξενική Δυναστεία τῶν Γλύξμπουργκ, πού ἀρκουμένη σέ οἰκονομική ὑπέρ ἑαυτῆς δραστηριότητα, ἀντεθνική δέ καί ἀντιλαϊκή πάντοτε, προκάλεσε καί τήν ἀνεπανόρθωτη Μικρασιατική καταστροφή τοῦ 1922 καί ὡδήγησε μέ τήν Δικτατορία τῆς τῆς 4ης Αὐγούστου...», προσθέτει: «Ἡ ἀπαλλαγή τῆς χώρας ἀπό τήν ἀντεθνική Δυναστεία ἔγινε καί εἶναι τοῦτο ἐθνικό εὐτύχημα». Ἀλλά, συνεχίζει ὁ κ. Τούντας, «τό δεύτερο ὅμως αἴτημα τοῦ λαοῦ γιά Δημοκρατία δυστυχῶς μένει ἀνικανοποίητο. Διότι αἱ διατάξεις τοῦ προτεινομένου πολιτεύματος εἶναι ὅλαι ἀντιδημοκρατικαί παραφθείρουσαι τήν Προεδρική Δημοκρατία. Διότι ἡ διατήρησις σέ ἰσχύ πολλῶν ἐκ τῶν διατάξεων τοῦ Συντάγματος τοῦ 1968 καί ὁ αὐτοδιορισμός τοῦ Προέδρου καί Ἀντιπροέδρου ἀποβλέπουν σέ αὐταρχική διακυβέρνηση τῆς χώρας».

● Ὑπέρ τῆς ἀρνητικῆς ψήφου τάσσονται ἐπίσης: Οἱ πρώην ὑπουργοί κ.κ. Ζ. Παπαλαζάρου, Ἀλ. Σπανορρήγας καί Λ. Μπουρνιάς, ὁ πρώην βουλευτής κ. Α. Λώρας, 20 τέως αἱρετοί ἐκπρόσωποι τῆς Τοπικῆς Αὐτοδιοικήσεως μέ ἐπικεφαλῆς τούς πρώην δημάρχους Θεσσαλονίκης κ. Κ. Τσίρον καί Πειραιῶς κ. Γ. Κυριακάκον καί ὁ πολιτευτής κ. Θ. Σοφούλης. Ἐπίσης, ὁ ἐκ τῶν συνομιλητῶν τοῦ πρωθυπουργοῦ, πρώην βουλευτής Κυκλάδων κ. Ἀντ. Μπαρότσης, τάσσεται μέ χθεσινοβραδυνές δηλώσεις του, ὑπέρ τοῦ «ἀξιοπρεποῦς Ὄχι».

Εἰς τήν δημοσιευθεῖσαν χθές ἐξ ἄλλου, κοινήν δήλωσιν τῶν πρώην βουλευτῶν τῆς ΕΡΕ ἐκ παραδρομῆς ὡς διευκρινίζουν οἱ ἴδιοι, δέν περιελήφθησαν τά ὀνόματα τῶν πρώην ὑπουργῶν κ.κ. Χρ. Ψαρρέα καί Νικ. Ἀθανασίου.

Προσωπικότητες τοῦ Ἡρακλείου

ΗΡΑΚΛΕΙΟ, 21 Ἰουλίου. Τοῦ ἀνταποκριτοῦ μας. — Τριανταδύο ἐπιστήμονες κατά τό πλεῖστον δικηγόροι, ἀπέστειλαν πρός τόν πρόεδρον τῆς Ἐπιτροπῆς Ἀποκαταστάσεως τῆς Δημοκρατικῆς Νομιμότητος κ. Α. Φλῶρον τηλεγράφημα εἰς τό ὁποῖον ἀναφέρουν ὅτι συμπαρίστανται εἰς τήν ἐπιτροπήν ἀποκαταστάσεως τῆς δημοκρατικῆς νομιμότητος.

● Ὑπέρ τοῦ «ναί» ἐξ ἄλλου, ἐτάχθησαν ὁ τέως βουλευτής Δράμας τῆς ΕΡΕ κ. Πελ. Πινάτσης καί ἡ Διδασκαλική Ὁμοσπονδία.

Συνθῆκες — ἀλλά καί οὐσία

ΤΑ ΚΥΡΙΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΨΗΦΙΣΜΑΤΟΣ

● Συνέχεια ἀπό τή σελίδα 1

Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας, νά εἶναι ὁ οὐσιαστικός ἀνώτατος ἄρχων, συγκεντρώνων στά χέρια του τό μεγαλύτερο μέρος τῆς νομοθετικῆς καί ἐκτελεστικῆς λειτουργίας.

Γιά νά κατανοηθῆ ἡ ἔκταση τῶν ἐξουσιῶν τοῦ Προέδρου, πρέπει πρῶτα νά ἐξηγηθῆ εἰσαγωγικά ὁ τύπος τοῦ νέου πολιτεύματος. Χαρακτηριστικό τοῦ προεδρικοῦ συστήματος εἶναι ὅτι ὁ Πρόεδρος ἔχει μόνο τήν ἐκτελεστική ἐξουσία, χωρίς νά ἔχη νομοθετική, δέν ἐξαρτᾶται δέ ἡ Κυβέρνηση ἀπό τήν ἐμπιστοσύνη τῆς Βουλῆς. Αὐτό τό σύστημα ἰσχύει στήν Ἀμερική. Χαρακτηριστικό τοῦ κοινοβουλευτικοῦ πολιτεύματος εἶναι ὅτι τό νομοθετικό ἔργο ἀνήκει στή Βουλή, τό ἐκτελεστικό στήν κυβέρνηση, ἡ ὁποία ἐξαρτᾶται ἀπό τήν ἐμπιστοσύνη τῆς Βουλῆς —δηλαδή τό ὑπουργεῖο πρέπει νά ἐγκριθῆ ἀπό τή Βουλή. Ὑπάρχει καί τό πρόσφατο γαλλικό σύστημα, ἕνα σύνταγμα καμωμένο στά μέτρα τοῦ Ντεγκώλ, πού ἐπεκρίθη ἀπό τό σύνολο τῶν νομικῶν καί πολιτικῶν τῆς χώρας του καί τό ὁποῖο εἰσάγει τή λεγόμενη Προεδρική Κοινοβουλευτική Δημοκρατία. Αὐτό τό σύστημα, ἰσχυρίζονται οἱ εἰσηγηταί τοῦ δικοῦ μας πολιτεύματος, ὅτι εἰσήγαγαν στήν Ἑλλάδα. Ἀλλά ὁ ἰσχυρισμός δέν ἐπιβεβαιώνεται ἀπό τά κείμενα. Οἱ εἰσηγηταί τοῦ δικοῦ μας πολιτεύματος διάλεξαν ἀπό τά ἀμερικανικά καί τά εὐρωπαϊκά ὅ,τι ἐνισχύει τίς ἐξουσίες τοῦ Προέδρου, χωρίς νά λάβουν ὑπ' ὄψη τους τήν λογική ἀρχιτεκτονική κάθε συντάγματος. Γιατί, ἄν ἕνα ἀπό τά συντάγματα αὐτά δίνει μιά παραπάνω ἐξουσία στόν Πρόεδρο, τοῦ ἀφαιρεῖ, ὅμως, ταυτόχρονα κάποια ἄλλη καί ἔτσι διατηρεῖ ἰσορροπία. Στό δικό μας σχέδιο πολιτεύματος, ΚΑΤΑΡΓΗΘΗΚΕ ἡ ἰσορροπία τῶν δυνάμεων γιά τήν ὁποίαν ὁ Μοντεσκιέ ἔλεγε: «ἡ ἐξουσία σταματᾶ τήν ἐξουσία!». Θά μποροῦσε νά λεχθῆ ὅτι, στήν ἑλληνική Προεδρική Κοινοβουλευτική Δημοκρατία, τά πάντα ἀπό τόν Πρόεδρο καί τά πάντα διά τοῦ Προέδρου.

∴

Γιά νά δικαιολογήσουν τήν ὑπερτροφική ὑπερεξουσία τοῦ Προέδρου, τήν προσωποποίηση μάλιστα τῆς ἐξουσίας, οἱ συντάκτες - καθηγηταί ἐπικαλοῦνται τό γεγονός ὅτι ὁ Πρόεδρος ἐκλέγεται ἀπ' εὐθείας ἀπό τό λαό καί γιά τό λόγο αὐτό πρέπει νά διαθέτη αὐτές τίς ἐξουσίες πού οὐσιαστικά ἀνήκουν στόν Λαό. Ἀλλ' ὁ συλλογισμός εἶναι ἀντιεπιστημονικό τέχνασμα. Γιατί, εἴτε ἄμεση, εἴτε ἔμμεση εἶναι ἡ ἀντιπροσώπευση, εἴτε δηλαδή ἐκλέγεται ἀπ' εὐθείας ἀπό τό λαό, εἴτε ἔμμεσα ἀπό τούς ἀντιπροσώπους τοῦ λαοῦ, ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας δέν παύει νά εἶναι ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΣ τοῦ Λαοῦ. Δέν τοῦ δίνει ἡ ἄμεση ἐκλογή περισσότερα δικαιώματα. Ἄμεσα ἐκλέγεται ὁ Ἀμερικανός Πρόεδρος, ἀλλά δέν ἔχει νομοθετική ἐξουσία. Ἄμεσα ἐκλέγεται καί ὁ Γάλλος Πρόεδρος, ἀλλά μόνο γιά δευτερεύοντα θέματα μπορεῖ νά ἐκδίδη κανονιστικά ἁπλῶς διατάγματα.

Εἶναι δέ ἀνακριβές ὅτι μέ τόν τρόπο αὐτό ἐκφράζει ὁ Πρόεδρος τό λαό. Οἱ γνῶμες τοῦ λαοῦ ἐκφράζονται ΜΟΝΟ διά τῶν κομμάτων. Πῶς λοιπόν μπορεῖ ὁ Πρόεδρος νά διευθύνη τήν ἐξωτερική πολιτική, ὅταν δέν ἀνήκη σ' ἕνα κόμμα καί δέν ἔχει ἔτσι ἐκθέσει ἐνώπιον τοῦ λαοῦ τό πρόγραμμά του; Τέτοιες ἐξουσίες καταργοῦν τά κόμματα, πού εἶναι θεμελιώδης προϋπόθεση τῆς λειτουργίας τῆς Δημοκρατίας.

∴

Ἀλλά ἄς δοῦμε ποιές ἐξουσίες καί σέ ποιά ἔκταση τίς συγκεντρώνει ὁ Πρόεδρος, μέ τήν ἑλληνική παραλλαγή τῆς προεδρικῆς κοινοβουλευτικῆς δημοκρατίας. Ἄς ἐξετάσωμε πρῶτα τό βασικώτερο ἀπό ὅλα, τό νομοθετικό ἔργο. Κατά τό ψήφισμα, ἡ νομοθετική ἐξουσία ἀσκεῖται ὑπό τοῦ Ποέδρου τῆς Δημοκρατίας καί τῆς Βουλῆς. Δηλαδή ὁ Πρόεδρος ἀνακηρύσσεται νομοθετικός παράγων, ἐνῶ καμμιά προεδρευόμενη ἤ προεδρική δημοκρατία δέν δίνει τέτοιο δικαίωμα στόν Πρόεδρο. Ἔχει τό δικαίωμα κατά τό ἄρθρο 11 νά μή κυρώνη ἕνα νόμο, ὁπότε μέσα σ' ἕνα μῆνα πρέπει νά εἰσαχθῆ στή Βουλή ἐκ νέου καί γιά νά γίνη νόμος χρειάζεται πλέον τήν ἀπόλυτη πλειοψηφία τοῦ ὅλου ἀριθμοῦ τῶν μελῶν τῆς Βουλῆς. Ἐπί πλέον, ὅμως, (ἄν δέν συμφωνῆ καί πάλι μέ τόν νόμο), ὁ Πρόεδρος ἔχει τό δικαίωμα νά ὑποβάλη τόν νόμο σέ δημοψήφισμα μέσα σ' ἕνα δίμηνο. Ἔτσι μπορεῖ νά ἀναβάλη ἕνα νόμο ἐπί ἕνα δίμηνο.

Ἀλλά τό νομοθετικό ἔργο προσδιορίζεται ἀποφασιστικά ἀπό τόν Πρόεδρο τῆς Δημοκρατίας, γιατί ἔχει τό δικαίωμα νά διορίζη 20 βουλευτές δικούς του, στό σύνολο τῶν 200. Ἰσχυρίστηκαν οἱ συντάκτες τοῦ ψηφίσματος, ὅτι τέτοιο δικαίωμα ἔχει καί ὁ Ἰταλός Πρόεδρος. Ἀλλά αὐτός μπορεῖ νά διορίζη μόνο πέντε σέ σύνολο 630 βουλευτῶν καί 315 γερουσιαστῶν, ἐνῶ κατά τό ἑλληνικό ψήφισμα ὁ πρόεδρος διορίζει τό 10%. Αὐτό τό 10% μπορεῖ νά ἀλλοιώνη τή σύνθεση τῆς πλειοψηφίας, ἔτσι πού ΚΑΝΕΙΣ νόμος νά μή μπορῆ νά περάση ἄν δέν θέλη ὁ Πρόεδρος. Ἄν τά δυό κόμματα π.χ. στή βουλή ἔχουν δύναμη 85 καί 95 βουλευτῶν, οἱ 20 προστιθέμενοι στούς 85 θά ματαίωναν πάντα τό νομοθετικό ἔργο.

Δέν σταματοῦν ὅμως ἐδῶ τά δικαιώματα τοῦ Ἕλληνος Ποέδρου. Ὁ Πρόεδρος τῆς ἑλληνικῆς Δημοκατίας ἔχει ἁρμοδιότητα εὐθέως ἐκ τοῦ Συντάγματος πρός ἔκδοσιν διαταγμάτων νομοθετικοῦ περιεχομένου ἐπί θεμάτων Ἐθνικῆς Ἀμύνης, Ἀσφαλείας, Ἐξωτερικῆς Πολιτικῆς καί Δημοσίας Τάξεως, πλήν περιωρισμένων θεμάτων ἐπιφυλασσομένων στήν ἁρμοδιότητα τῆς Βουλῆς. Ὁ Πρόεδρος ἔχει ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΗ νομοθετική ἁρμοδιότητα στά θέματα αὐτά, πού εἶναι ζωτικῆς σημασίας γιά τή λαϊκή κυριαρχία. Ἰσχυρίζονται οἱ συντάκτες τοῦ ψηφίσματος ὅτι τέτοιες ἁρμοδιότητες ἔχει καί ὁ Γάλλος Πρόεδρος. Ἀλλά τοῦτο δέν εἶναι ἀκριβές. Ὁ Γάλλος Πρόεδρος ἔχει δικαίωμα μόνο νά ἐκδίδη κανονιστικά διατάγματα, ἥσσονος δηλαδή νομοθετικῆς ἀξίας, ὑποκείμενα στόν νόμο. Ἐάν ληφθῆ ὑπ' ὄψιν ὅτι στούς ἰδίους τομεῖς ὁ Ἕλλην Πρόεδρος διορίζει καί παύει τούς ὑπουργούς, ΧΩΡΙΣ τή συγκατάθεση τῆς Βουλῆς, γίνεται ἀντιληπτή ἡ ἔκταση τῶν ἐξουσιῶν τοῦ Προέδρου στήν Ἑλλάδα.

Καί ἀκόμη: Ὁ Ἕλλην Πρόεδρος θά ἔχη ἀκόμη τό δικαίωμα νά εἰσηγῆται τούς προϋπολογισμούς τῶν ὑπουργείων Ἐθνικῆς Ἀμύνης, Δημοσίας Τάξεως, Προεδρίας τῆς Δημοκρατίας καί Ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν. Ὅλα αὐτά σημαίνουν ὅτι περίπου τό 45% τῶν δαπανῶν τοῦ προϋπολογισμοῦ θά κατευθύνεται ἀπό τόν Πρόεδρο. Γιά νά μπορῆ ἡ Βουλή νά ἀπορρίψη τούς προϋπολογισμούς αὐτούς, θά χρειασθῆ νά διαθέτη πλειοψηφία τῶν 2)3, πρᾶγμα πού δέν εἶναι εὐχερές, ἄν ληφθῆ ὑπ' ὄψιν ἡ κομματική διάσπαση τῆς Βουλῆς.

Τέλος, ἄν ὅλα αὐτά δέν εἶναι ἐπαρκῆ στόν Ἕλληνα Πρόεδρο γιά νά ρυθμίζη τό νομοθετικό ἔργο τῆς «ἀντιπροσωπείας τοῦ λαοῦ», ἔχει στή διάθεσή του καί ἄλλο, περισσότερο ἀποφασιστικό ὅπλο: Κατά τό ἄρθρο 13 τοῦ ψηφίσματος ἔχει τή δυνατότητα νά θέση σέ ἐφαρμογή τόν νόμο «Περί Καταστάσεως Πολιορκίας» καί νά ἀναστέλλη τά θεμελιώδη ἄρθρα τοῦ Συντάγματος. Ἡ ἐξουσία αὐτή ἀνήκει ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΑ στόν Πρόεδρο γιά ἕνα μῆνα, ἐφ' ὅσον κρίνει ἀνέλεγκτα αὐτός ὅτι ὑπάρχει ἔκδηλη ἀπειλή κατά τῆς δημοσίας τάξεως καί ἀσφαλείας ἀπό ἐσωτερικούς κινδύνους. Μπορεῖ ἀκόμη τήν κατάσταση αὐτή νά τήν παρατείνη ἐπί δυό ἀκόμη μῆνες ὕστερα ἀπό πρόταση τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου καί γνώμη τοῦ Συμβουλίου τοῦ Ἔθνους (ἑνός σώματος δηλαδή πού δέν ἔχει πολιτική εὐθύνη). Τέτοιες ἐξουσίες δέν τίς ἔχει οὔτε ὁ Γάλλος Πρόεδρος.

Ὑπό τίς συνθῆκες αὐτές τό νομοθετικό ἔργο φαινομενικά θά ἀνήκη στούς ἀντιπροσώπους τοῦ Ἔθνους, οὐσιαστικά ὅμως στόν Πρόεδρο τῆς Δημοκρατίας.

Αὐτά ὅσον ἀφορᾶ τή νομοθετική λειτουργία. Στό ἑπόμενο θά δοῦμε τήν ἀλλοίωση τοῦ κοινοβουλευτισμοῦ, τοῦ ἀντιπροσωπευτικοῦ συστήματος καί τόν περιορισμό εὐθυνῶν τῆς Κυβερνήσεως μέ τά εἰδικά προνόμια πού παρέχονται στόν Πρόεδρο τῆς Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας κατά τό σχέδιο ψηφίσματος.

ΟΙ ΟΠΑΔΟΙ ΤΟΥ «ΟΧΙ»

● Συνέχεια ἀπό τή σελίδα 1

πού τήν ἐξαπέλυσαν. Ἡ γραμμή τώρα εἶναι ὅτι σέ περίπτωση ἐπικρατήσεως τοῦ «Ὄχι», ὁ κ. Παπαδόπουλος ἁπλῶς θά ὑποβάλη νέες προτάσεις πλησιέστερες πρός τή γνώμη τοῦ κυριάρχου λαοῦ».

Ἡ ἀγγλική «Νταίηλυ Τέλεγκραφ» δημοσιεύει ἐκτενῆ ἀνταπόκριση γιά τό πόρισμα πού δόθηκε στή δημοσιότητα, ἀναφορικά μέ τήν ἀνταρσία στό ἑλληνικό ναυτικό καί προσθέτει:

— Ἡ δημοσίευση τῶν ὀνομάτων τῶν «συνωμοτῶν» καί τό πόρισμα εἶναι βέβαιο ὅτι συνδέονται μέ τίς κλιμακούμενες φρενιτιώδεις προσπάθειες τῆς κυβερνήσεως νά δυσφημήση τούς ἀντιπάλους της ἐν ὄψει τοῦ δημοψηφίσματος τῆς Κυριακῆς. Ὁ κ. Παπαδόπουλος ἐλπίζει σέ μαζική ὑποστήριξη στό δημοψήφισμα. «Ὑπάρχουν ἐν τούτοις ἐνδείξεις ὅτι πολύ περισσότερα ΟΧΙ θά καταμετρηθοῦν ἀπό ὅσα θά ἦταν καλό γιά τήν εἰκόνα τῆς κυβερνήσεως».

Οἱ «Τάϊμς» δημοσιεύουν ἐπίσης ἀνταπόκριση ἀπό τήν Ἀθήνα, μέ πληροφορίες γιά τό πόρισμα τῆς ἀνακρίσεως γύρω ἀπό τήν ἀνταρσία στό ναυτικό καί τό δημοψήφισμα:

— Ὑπάρχουν ἐνδείξεις, ἀναφέρεται στήν ἀνταπόκριση, ὅτι τό ἑλληνικό καθεστώς, ἐν ὄψει τοῦ δημοψηφίσματος τῆς 29ης Ἰουλίου, δυνατόν νά δώση ἀμνηστία γιά τήν συνωμοσία στό ναυτικό ἤ ἀκόμα καί νά ἀποκαταστήση ὡρισμένους ἀξιωματικούς.

Ἡ ἐφημερίδα ἀναφέρει ἐπίσης ὅτι αἰτήσεις τῆς ἀντιπολιτεύσεως γιά ὀργάνωση συγκεντρώσεων ἀπορρίπτονται.

Ἡ ἀγγλική ἐφημερίδα «Γκάρντιαν» ἐπίσης δημοσιεύει πληροφορίες γιά τό πόρισμα τῶν ἀνακριτικῶν ἀρχῶν γιά τήν συνωμοσία στό ναυτικό.

Ἡ γαλλική «Μόντ» δημοσιεύει μακρό τηλεγράφημα ἀπό τήν Ἀθήνα, γιά τήν ὑπόθεση τοῦ πορίσματος μέ ἰδιαίτερη ἔμφαση στά ἀναφερόμενα γύρω ἀπό τό ὄνομα τοῦ κ. Καραμανλῆ καί τοῦ κ. Ἀβέρωφ.

ΤΟ ΑΡΘΡΟ ΤΟΥ «ΒΗΜΑΤΟΣ»

● Συνέχεια ἀπό τή σελίδα 1

βερνητική ἐκστρατεία ὑπέρ τοῦ «Ναί». Ὅλος ὁ κρατικός μηχανισμός, οὐδέτερος ὑποτίθεται ἤ τουλάχιστον προσφερόμενος γιά ἰσηγορία, ἐπί ποδός: Ἀπό τούς προέδρους τῆς Κοινότητος καί τούς ἀτυχεῖς ὑπαλλήλους, ἕως τούς Γενικούς Γραμματεῖς καί ὑπουργούς, πού δέν ἄφησαν ἑλληνική γωνιά χωρίς νά τήν κατηχοῦν μονομερῶς. Μόνιμοι ρήτορες στήν Τηλεόραση (πού τή συντηροῦν ὡστόσο οἱ συνδρομές ὅλων τῶν πολιτῶν, περιλαμβανομένων καί τῶν ὀπαδῶν τοῦ «Ὄχι», ἐπιδιώκουν νά πλύνουν τούς ἐγκεφάλους σ' ἕνα παραλήρημα συχνά ἀλληλοσυγκρουομένης ἐπιχειρηματολογίας.

● Ἡ σύγχυση γιά τά ἐπακόλουθα τοῦ «Ὄχι» πολλαπλασιάζεται ἀπό τίς ἐφευρετικές ἑρμηνεῖες τῶν κυβερνητικῶν ἀπεσταλμένων, ἐνῶ ἐξαίρεται ἡ σημασία τοῦ χρονοδιαγράμματος τοῦ «Ναί», πού ὁδηγεῖ ἀφεύκτως στήν ἐλεγχομένη Προεδρική Κοινοβουλευτική Δημοκρατία. Ὡστόσο, οἱ ἐλευθερίες πού ὑπόσχεται ἡ «Νέα Δημοκρατία» παραμένουν στά χέρια ἐκείνων, πού ἐνῶ ἔχουν τή δυνατότητα νά παραχωρήσουν ὅσες εἶναι ἀναγκαῖες γιά τή διαμόρφωση ἐλευθέρας κρίσεως, ἐν τούτοις, δέν τίς προσφέρουν!

Τίποτε δέν ἔχει ἀλλάξει, ἐκτός ἀπό τήν πρωτοφανῆ ἔνταση τῆς ἀσφυκτικῆς κυβερνητικῆς προπαγάνδας. Καί, φυσικά, δέν μεταβάλλονται κατά τίποτε οἱ θέσεις τῶν πολιτῶν: Ὅσο τά πράγματα παραμένουν σ' αὐτή τή μορφή, τόσο εἶναι φυσικό νά δικαιώνεται καί νά ἐνισχύεται ἡ ΘΕΤΙΚΗ ἀξία τοῦ ΟΧΙ.

Κ. Κόλμερ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ

Καί σύστημα περιφερειακῶν λογαριασμῶν ἐγχωρίου προϊόντος

Ἡ κατάρτιση συστήματος λογαριασμῶν περιφερειακοῦ ἐγχωρίου προϊόντος ἀποτελεῖ τόν προσεχῆ στόχο τῆς Διευθύνσεως Ἐθνικῶν Λογαριασμῶν τῆς Στατιστικῆς Ὑπηρεσίας. Σκοπός τῆς συντάξεως τῶν λογαριασμῶν αὐτῶν εἶναι κυρίως ὁ προσδιορισμός τῶν παραγόντων τῆς ζητήσεως, ἐκ τῶν ὁποίων ἐξαρτᾶται ἡ διαμόρφωση τοῦ παραγομένου, στίς 7 διοικητικές περιφέρειες τῆς χώρας, ἀκαθαρίστου προϊόντος.

Συγχρόνως οἱ λογαριασμοί αὐτοί θ' ἀποτελέσουν συμπλήρωμα τῶν ἀπό τοῦ 1955 δημοσιευομένων Ἐθνικῶν λογαριασμῶν τῆς Ἑλληνικῆς Οἰκονομίας, πού ὡς γνωστόν καλύπτουν τήν ἐθνική δαπάνη καί τό ἀκαθάριστο ἐθνικό προϊόν, τήν διαμόρφωση τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος, τήν διάθεσή του, τήν πορεία τῶν συναλλαγῶν τοῦ δημοσίου, τήν ἐξέλιξη τῆς ἀποταμιεύσεως καί τῆς ἀκαθαρίστου ἐπενδύσεως καί τέλος τίς διεθνεῖς συναλλαγές.

Ἐνῶ, ἡ σύνταξη τῶν περιφερειακῶν λογαριασμῶν ἐγχωρίου προϊόντος θά ἀκολουθῆ τήν ἴδια μέθοδο τῶν ἐθνικῶν λογαριασμῶν, ἡ κατάρτισή των, ἐν τούτοις θά εἶναι πιό περιορισμένη ἀπό πλευρᾶς στοιχείων, τά ὁποῖα καί θά συνθέτουν τό τέλειο μέγεθος. Δηλαδή ἐνῶ θά περιλαμβάνη τόν ὑπολογισμόν κατά περιφερειακοῦ πρωτογενοῦς προϊόντος (γεωργία, κτηνοτροφία, ἁλιεία), τοῦ προϊόντος ἐκ τῆς μεταποιήσεως (μεταλλία, βιομηχανία, παραγωγή ἐνεργείας) καθώς καί τό εἰσόδημα ἐξ ὑπηρεσιῶν (τουρισμός, δημόσιοι ὑπάλληλοι, ἐθνική ἄμυνα κ.λ.π.), δέν θά περιέχη τά στοιχεῖα τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν (εἰσαγωγές — ἐξαγωγές, μεταβιβάσεις, εἰσροή κεφαλαίων κ.λ.π.). Συνεπῶς δέν θά ὑπάρχη πλήρης ἀντιστοιχία στήν μετάβαση ἀπό τήν ἔννοια τοῦ περιφερειακοῦ ἐγχωρίου προϊόντος στό ἐθνικό εἰσόδημα καί τοῦτο διότι εἶναι τεχνικῶς ἀδύνατο νά περικλείωνται στούς περιφερειακούς λογαριασμούς ὅλες αἱ διακρίσεις τῶν ἐθνικῶν λογαριασμῶν.

Ὁ στόχος τοῦ προσδιορισμοῦ τοῦ προϊόντος κατά περιφέρειαν, θά προχωρήση ἐν τούτοις σέ βάθος μέ τήν δημιουργία γραφείων ἐθνικῶν λογαριασμῶν στίς 7 διοικητικές περιφέρειες. Ἔτσι, θά ἐπιδιωχθῆ, ἐκτός τῶν ἄλλων, γιά πρώτη φορά ἡ ἀνάλυση τοῦ μέσου κατά κεφαλήν εἰσοδήματος ὄχι μόνο περιφερειακά ἀλλά καί καθ' ὁμάδες πληθυσμοῦ καί εἰσοδηματικῶν τάξεων. Ἡ μέτρηση, ἐπίσης, τοῦ ἀκαθαρίστου προϊόντος κατά περιφέρεια, θά ἐπεκταθῆ καί στούς προσδιοριστικούς παράγοντες τοῦ τοπικοῦ εἰσοδήματος. Θά ἐξετασθῆ δηλαδή τό ἄν ἡ κατανάλωση τοῦ περιφερειακοῦ προϊόντος, γίνεται ἐπιτοπίως, εἴτε στήν ὑπόλοιπη ἐγχώριο ἀγορά εἴτε τέλος, ἄν ἐξάγεται...

Εὐθύς ὡς δημοσιευθῆ ὁ νόμος γιά τήν δημιουργία γενικῆς διευθύνσεως ἐθνικῶν λογαριασμῶν, θά προχωρήση ἡ ὀργάνωση τῆς διευθύνσεως περιφερειακῶν λογαριασμῶν καί τῶν γραφείων κατά περιφέρεια. Στό μεταξύ ἀπό προσωρινές ἐκτιμήσεις τῆς ὑπηρεσίας ἐθνικῶν λογαριασμῶν, προκύπτει ὅτι ἐφέτος θά σημειωθῆ σημαντική αὔξηση τοῦ ἀκαθαρίστου ἐθνικοῦ εἰσοδήματος σέ τρέχουσες τιμές ἀλλά μικρότερα τῆς περσινῆς (10,5%) σέ σταθερές. Ἡ διαφορά ὀφείλεται στήν αὔξηση τῶν τιμῶν.

ΔΙΕΘΝΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΟΡΑΜΑ

Μέ τό δολλάριο καί τήν στερλίνα πάλι ὑπό φθίνουσα ἰσοτιμία ἔναντι τῶν ἄλλων διεθνῶν νομισμάτων, ἡ παρελθοῦσα ἑβδομάδα διέρρευσε, μέ δύο νέα στοιχεῖα, πού ἀφοροῦν ἄμεσα τήν ἐξέλιξη τῶν διεθνῶν νομισματικῶν πραγμάτων. Ἡ ἀμερικανική κεντρική τράπεζα «Τζένεραλ ριζέρβ Μπώρντ» ἐπιβεβαίωσε ὅτι ἀπό τῆς 10ης Ἰουλίου ἄρχισε νά παρεμβαίνη εἰς τήν διεθνῆ ἀγοράν συναλλάγματος, πρός τόν σκοπόν ἰσχυροποιήσεως τοῦ δολλαρίου, καί ταυτόχρονα ὑπεσχέθη ὅτι ἀδραστηρία παρέμβασις πρόκειται νά ἀσκηθῆ κατά τήν διάρκεια τοῦ προσεχοῦς μέλλοντος, ἀνεξαρτήτως τοῦ χρόνου καί τῶν ποσοτήτων συναλλάγματος πού χρειάζονται διά νά διατηρηθῆ ἡ ἀγορά σέ ὁμαλές συνθῆκες».

Ταυτόχρονα οἱ κεντρικές τράπεζες τοῦ Δυτικοῦ Κόσμου ἐγνώσθη ὅτι συντόμως πρόκειται νά ἐπαναλάβουν τίς πωλήσεις χρυσοῦ εἰς τήν ἐλευθέρα ἀγορά στό λίαν προσεχές μέλλον.

Κατόπιν τῆς συναντήσεως τῶν ἐκπροσώπων τῶν χωρῶν - μελῶν πού μετέχουν στήν ἐπιτροπή τῶν 20 πλουσιωτέρων κρατῶν τῆς Δύσεως, ἡ ὁποία ἐπραγματοποιήθη τήν προηγουμένη ἑβδομάδα στήν Οὐάσιγκτον, ἐδόθη ἡ ἐντύπωση, ὅτι αὐξάνονται οἱ πιθανότητες πώς ἡ συμφωνία τοῦ 1968, μέ τήν ὁποία ἀπηγορεύθη ἡ ἐπίσημη παρέμβαση τῶν κεντρικῶν τραπεζῶν στήν διεθνῆ ἀγορά χρυσοῦ διά τοῦ ἀποκλεισμοῦ τῆς πωλήσεως τοῦ κιτρίνου μετάλλου σ' αὐτήν, πρόκειται νά καταργηθῆ, ἐντός τοῦ τρέχοντος μηνός. Γενικῶς πιστεύεται ὅτι ἡ ἐπανάληψη τῆς πωλήσεως χρυσοῦ ἀπό τίς κεντρικές τράπεζες στά σημερινά ὑψηλά ἐπίπεδα τῆς τιμῆς τοῦ χρυσοῦ τῶν 120 δολλαρίων ἀνά οὐγγία θά τίς ἐφοδιάση μέ χρηματικά ποσά σκληροῦ συναλλάγματος, τά ὁποῖα πρόκειται νά χρησιμοποιηθοῦν γιά τήν χαλάρωση τῆς πιέσεως ἐπί τοῦ δολλαρίου, ἀφοῦ τό προϊόν τῆς πωλήσεως τοῦ χρυσοῦ σέ δυτικογερμανικά μάρκα, ἑλβετικά φράγκα καί ἄλλα σκληρά νομίσματα, πρόκειται νά διατεθῆ γιά τήν ἀπορρόφηση τῆς διεθνοῦς ρευστότητος, σέ δολλάρια. Παρά τήν ἀνακοίνωση ὅτι ἐνδεχομένως, συντόμως θά ἀρχίσουν οἱ πωλήσεις χρυσοῦ, ἡ τιμή τοῦ μετάλλου στήν ἀγορά τοῦ Λονδίνου διετηρήθη στά ἐπίπεδα μεταξύ τῶν 119 ἕως 121 δολλαρίων καί θά ὑπέθετε κανείς, πώς ἡ εἴδηση ἔπρεπε νά εἶχε ἐπίδραση πιστωτική ἐπί τῆς τιμῆς τοῦ κιτρίνου μετάλλου. Ἡ αὔξηση τῆς προσφορᾶς του στήν διεθνῆ ἀγορά, ὤφειλε νά προκαλέση μιά πτώση τῆς τιμῆς του. Ἐν τούτοις, ἀποδεικνύεται ὅτι ὁ χρυσός παρουσιάζει ἐξαιρετικά ἰσχυρή ἀνελαστικότητα. Ἐν τούτοις, ἡ ἐπανάληψη τῶν πωλήσεων χρυσοῦ ἀπό τά ἐπίσημα διεθνῆ ἀποθέματα, πέραν τῶν ψυχολογικῶν ἐπιπτώσεων πού θά ἔχη στήν διεθνῆ ἀγορά συναλλάγματος, ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι θά συμβάλη στήν περιστολή τῆς διεθνοῦς ρευστότητος, καί ἀνεξαρτήτως τοῦ ὅτι ἀπέδειξε πώς ἡ ἐξωρεαλιστική συμφωνία τοῦ 1968 ὑπῆρξε τελείως ἄκαρπος (πού προσπάθησε ἐπιτυχῶς νά διατηρήση τήν τιμή τοῦ χρυσοῦ στά 35 δολλάρια ἀνά οὐγγία) εἶναι πολύ πιθανόν ὅτι θά σημάνη καί τήν ἐπίσημη ἀνατίμηση τοῦ χρυσοῦ στά ἐπίπεδα τῆς διεθνοῦς ἀγορᾶς.

Ἤδη ἡ ἐπίσημη αὐτή τιμή βρίσκεται στά 42 δολλάρια ἀνά οὐγγία μετά τήν τελευταία ὑποτίμηση τοῦ δολλαρίου, ἐνῶ αὐξάνεται ἡ πίεση γιά τήν ἀπονομισματοποίηση τοῦ χρυσοῦ. Μιλῶντας σχετικῶς ὁ δόκτωρ Ἔμινγκερ, ἀντιπρόεδρος τῆς γερμανικῆς Μπούντες - Μπάνκ, τόνισε τήν περασμένη ἑβδομάδα, ὅτι ἡ ἐπανάληψη τῶν πωλήσεων χρυσοῦ ἀπό τίς κεντρικές τράπεζες, δέν σημαίνει αὐτομάτως τήν ἀπονομισματοποίηση τοῦ κιτρίνου μετάλλου. Καθώς συνέβη καί μέ τόν ἄργυρο, πρό 30 ἐτῶν, ἡ ἀπονομισματοποίηση τοῦ χρυσοῦ, θά πραγματοποιηθῆ σέ διάφορα στάδια. Τό πρῶτο βῆμα ἐπραγματοποιήθη ἤδη μέ τήν κατάργηση τῆς μετατρεψιμότητος τοῦ δολλαρίου σέ χρυσό. Τό δεύτερο βῆμα, πιθανόν νά εἶναι ἡ κατάργηση τῆς ἐπισήμου τιμῆς τοῦ χρυσοῦ ἄν καί τότε τό κίτρινο μέταλλο θά ἐξακολουθῆ νά παίζη ρόλο στίς ἐπίσημες συναλλαγές, σάν μέσο πληρωμῶν. Μέ τήν διεθνῆ ὅμως νομισματική μεταρρύθμιση, ἡ ὁποία προβλέπεται γιά τό 1975, τό θέμα τοῦ χρυσοῦ κατά τήν ἄποψη τοῦ κυρίου Ἔμινγκερ, ἀποτελεῖ δευτερεῦον πρόβλημα. Κατεβλήθη προσπάθεια, ὁ ρόλος τοῦ χρυσοῦ νά ἀντικατασταθῆ μέ τά εἰδικά τραβηχτικά δικαιώματα, τά ὁποῖα θά ἔχουν ἐν τούτοις μιά σταθερή ἰσοτιμία, ἐν σχέσει πρός τόν χρυσό. Ἄρα τό κίτρινο μέταλλο θά ἐξακολουθῆ ἄμεσα νά ἐπηρεάζη μέ τήν τρέχουσα τιμή του, τά διεθνῆ νομισματικά ἀποθέματα.

Ἐν τῷ μεταξύ, τήν περασμένη ἑβδομάδα τό δολλάριο ἔκλεισε στά χαμηλότερα καί πάλι ἐπίπεδα ἔναντι τῶν νομισμάτων τῆς Κοινῆς Ἀγορᾶς, ἀφ' ὅτου πρό δύο περίπου ἑβδομάδων ἄρχισε νά ἐπαναλειτουργῆ τό σύστημα Σουάπ. Ταυτόχρονα ἡ στερλίνα συνέχισε νά ὑποτιμᾶται ἔναντι τῶν εὐρωπαϊκῶν νομισμάτων μέ ἀποτέλεσμα, ἡ μέση σταθμική ὑποτίμηση τοῦ βρετανικοῦ νομίσματος ἔναντι τοῦ Δεκεμβρίου τοῦ 1971, νά ὑπολογισθῆ σέ 17,40% ἔναντι 16,96 τῆς περασμένης Τρίτης.

Τό δολλάριο ἔφθασε ἤδη τά 2,30 δυτικογερμανικά μάρκα, ἀλλά ἡ ἰσχυροποίηση τοῦ γερμανικοῦ νομίσματος ὀφείλεται κυρίως στήν στενότητα ρευστοῦ χρήματος στήν δυτικογερμανική κεφαλαιαγορά παρά στήν ἀποδυνάμωση τοῦ δολλαρίου. Ἀποτέλεσμα, τό δυτικογερμανικό μάρκο εὑρέθη καί πάλι στήν κορυφή τῆς περιορισμένης διακυμάνσεως τῶν συναλλαγμάτων τῆς Κοινῆς Ἀγορᾶς, ἡ δέ δυτικογερμανική κυβέρνηση ἠναγκάσθη νά παρέμβη γιά τήν ὑποστήριξη τῆς ἑλβετικῆς κορώνας, πού ἀποτελεῖ αὐτή τήν στιγμή τό χαλαρώτερο νόμισμα μεταξύ ἐκείνων τά ὁποῖα συνιστοῦν τήν κοινή διακύμανση.

Τό ἀμερικανικό ὑπουργεῖο Οἰκονομικῶν ἀνακοίνωσε τήν περασμένη ἑβδομάδα, τήν θέση σέ ἐφαρμογή τῆς τετάρτης φάσεως τοῦ ἐλέγχου τῶν τιμῶν στίς Ἡνωμένες Πολιτεῖες καθ' ἥν στιγμήν ὑπάρχουν σοβαρές ἐνδείξεις ὅτι ἡ ἀμερικανική οἰκονομία ἐπιτυγχάνει τήν συγκράτηση τῶν τιμῶν σέ ἱκανοποιητικούς ρυθμούς.

Ἐξ ἄλλου, μετά ἀπό καθυστέρηση ἀρκετῶν μηνῶν, τό Κογκρέσσο τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν, ἐνέκρινε τό σχέδιο γιά τόν ἀγωγό πετρελαίου ἀπό τήν Ἀλάσκα καί τό ἀπέστειλε πρός τελική ἔγκριση στή Γερουσία. Ὑπολογίζεται ὅτι ὁ ἀγωγός αὐτός, τοῦ ὁποίου ἡ κατασκευή θά ἐπιδοτηθῆ ἀπό τό ἀμερικανικό Δημόσιο, θά κοστίση 3,5 δισ. δολλάρια καί θά φέρη τά φυσικά ἀέρια καί πετρέλαια τῆς Ἀλάσκας στά καταναλωτικά κέντρα τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν.

Τά ἐπιτόκια στίς Ἡνωμένες Πολιτεῖες ἀνῆλθαν καθώς ἡ Φέρστ Νάσιοναλ Μπάνκ τοῦ Σικάγου ἀνακοίνωσε τήν περασμένη ἑβδομάδα ὅτι αὐξάνει τό προεξοφλητικό ἐπιτόκιο σέ 8,5%.

Οἱ τιμές τοῦ ἐλαστικοῦ τήν περασμένη ἑβδομάδα, ἀνῆλθαν στά ὑψηλότερα ἐπίπεδα ἀπό τῆς ἐποχῆς τοῦ κορεατικοῦ πολέμου, κερδίζοντας 3,25 πέννες στό ὕψος τῶν 41 πεννῶν ἀνά κιλό στήν ἀγορά τοῦ Λονδίνου. Στήν ἴδια ἀγορά ὅλα τά βασικά μέταλλα ἐξαιρέσει ἴσως τοῦ κασσιτέρου, διεπραγματεύθησαν τήν περασμένη ἑβδομάδα, σέ τιμές ρεκόρ. Συγκεκριμένως ὁ χαλκός ἔφθασε τίς 846 στερλίνες ἀνά τόννο, ὁ μόλυβδος τίς 197 ἀνά τόννο μετρητοῖς, ὁ ψευδάργυρος τίς 343, ὁμοίως καί ὁ ἄργυρος τίς 113,1 πέννες ἀνά οὐγγία μετρητοῖς. Ἐπίσης οἱ προθεσμιακές πωλήσεις κακάο ἔφθασαν τίς 700 στερλίνες ἀνά τόννο, γιά παράδοση ἐντός τοῦ προσεχοῦς Σεπτεμβρίου. Ἡ αὐστραλιανή κυβέρνηση ἀπεφάσισε τήν περασμένη ἑβδομάδα νά μειώση κατά 25% τούς εἰσαγωγικούς δασμούς καί τίς εἰσφορές ἀντιντάμπινγκ προκειμένου νά ἀντιμετωπίση τόν πληθωρισμό, ὁ ρυθμός τοῦ ὁποίου φτάνει τά 13,2% ἐτησίως κατά τήν παροῦσα περίοδο στήν Αὐστραλία.

Ἡ ἀμερικανική ἀλουμινοβιομηχανία ALCOA, ὑπεστήριξε ἐνώπιον τῆς ἐπιτροπῆς δασμῶν τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν, ὅτι δέν ἐβλάβησαν τά συμφέροντά της ἀπό τίς εἰσαγωγές ἀλουμινίου σέ χελῶνες ἐκ τοῦ Καναδᾶ, σέ τιμές τάμπινγκ. Οἱ κυριώτεροι παραγωγοί ἀλουμινίου τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν, ρωτήθηκαν ἀπό τήν ἐπιτροπή αὐτή, ἄν καί κατσά πόσον ὑπάρχει παράβαση στόν νόμο περί ἀντιτάμπινγκ, στίς εἰσαγωγές ἀλουμινίου στίς Ἡνωμένες Πολιτεῖες.

Ἡ σοβιετική βιομηχανική παραγωγή αὐξήθηκε κατά 7% κατά τήν διάρκεια τοῦ πρώτου ἑξαμήνου τοῦ τρέχοντος ἔτους ἔναντι τῆς ἀντιστοίχου περιόδου τοῦ προηγουμένου, μέ ἀποτέλεσμα νά ἐκπληρωθοῦν οἱ προβλέψεις τοῦ προγράμματος τῆς περιόδου καί νά παραχθοῦν ἐπιπροσθέτως ἀγαθά ἀξίας 4,6 δισ. ρουβλίων (2,5 δισ. στερλινῶν). Τά στοιχεῖα αὐτά ἔδωσε στήν δημοσιότητα τήν περασμένη ἑβδομάδα, ὁ ἐκπρόσωπος τοῦ Πόλιτ Μπυρό κ. Κύριλλος Μαζοῦρωφ. Ὁ δοσματισμένος στόχος αὐξήσεως τοῦ ἀκαθαρίστου ἐθνικοῦ προϊόντος τῆς Σοβιετικῆς Ἑνώσεως, ἐμειώθη σέ 5,8% ἀπό 7,8 προηγουμένως, ἐξ αἰτίας τῆς χαμηλῆς γεωργικῆς παραγωγῆς καί μικροτέρας ἀποδόσεως τῆς βιομηχανίας κατά τό παρελθόν ἔτος.

Ἐνῶ τήν περασμένη ἑβδομάδα ἡ Περσία ἀνακοίνωσε τήν καταγγελία τῆς συμφωνίας τοῦ 1958 γιά τήν διαχείριση τῶν πετρελαίων της καί τά κρατικοποίησε ἐξ ὁλοκλήρου, ὁ Ὀργανισμός τῶν πετρελαιοπαραγωγῶν χωρῶν ἀπεφάσισε νά μελετήση τό ἐνδεχόμενο μετακινήσεως τῆς ἕδρας του στήν Μαδρίτη.

Τήν περασμένη ἑβδομάδα οἱ τιμές τῶν μετοχῶν στήν Γουώλ Στρήτ βελτιώθηκαν ἐλαφρῶς μέ ἀποτέλεσμα ὁ βιομηχανικός δείκτης Ντάου Τζόουνς νά ἀνέβη στίς 902 μονάδες. Κατά τήν αὔξηση τῶν ἐπιτοκίων στίς Ἡνωμένες Πολιτεῖες, οἱ ἀναλυταί τοῦ Χρηματιστηρίου διεπίστωσαν ὅτι ὑπῆρξε πολύ μικρή ἡ πίεση ρευστοποιήσεως μετοχῶν τήν περασμένη ἑβδομάδα.

Στή Βρετανία ἐγνώσθη ὅτι [illegible] μέτρα κατά τῶν εἰσαγωγῶν βιομηχανοποιημένων καί ἡμιβιομηχανοποιημένων ἀγαθῶν μελετῶνται ἀπό τήν κυβέρνηση προκειμένου νά τεθῆ ἡ οἰκονομία ὑπό ἔλεγχον, κατά μίαν περίοδον αὐξήσεως τῆς βιομηχανικῆς της παραγωγῆς. Οἱ ἀποφάσεις, ἐξ ἄλλου, τοῦ Καναδᾶ καί τῆς Ἀμερικῆς νά ἐπιβάλουν ἐλέγχους ἐπί τῶν ἐξαγωγῶν κυάμων - σόγιας, καί ἄλλων κτηνοτροφῶν, ἔχει προκαλέσει κρίση στούς διεθνεῖς νομικούς κύκλους, ἐξ αἰτίας τῆς καταγγελίας τῶν σχετικῶν συμβολαίων. Ἐν τούτοις οἱ ὑπουργοί Οἰκονομικῶν τῆς Κοινῆς Ἀγορᾶς συνεφώνησαν στίς Βρυξέλλες τήν περασμένη ἑβδομάδα νά αὐξήσουν τήν παραγωγή προϊόντων μέ πρωτεΐνες προκειμένου νά ἐπιτύχουν ἰσοζύγιο στήν ζήτηση τῶν προϊόντων αὐτῶν ἐνδοκοινοτικῶς. Τέλος ἐγνώσθη ὅτι τήν περασμένη ἑβδομάδα ἡ Ὀλλανδία αὔξησε τό ἀναπροεξοφλητικό της ἐπιτόκιο ἀπό 5 σέ 6%, ἐν συνεχείᾳ τῆς προηγουμένης αὐξήσεως ἀπό 4,5 σέ 5 τῆς 2ας Ἰουνίου. Τό μέτρο ἐλήφθη στά πλαίσια τοῦ ἀντιπληθωριστικοῦ ἀγῶνος τῆς ὀλλανδικῆς κυβερνήσεως.